

Arbeidsplan for vannområde Numedalslågen 2019

1. Følge opp prosessen fram mot ny vannforvaltningsplan i 2021
  - a. Bistand til kommunene i forbindelse med høring av dokumentene hovedutfordringer og planprogram
  - b. Høsten 2019 starte arbeidet med tiltaksanalyse og vannforvaltningsplan for 2021-2027. Disse dokumentene skal fra vannområdet være ferdig i løpet av første halvdel av 2020.
2. Gjennomføre overvåking og problemkartlegging i h.t. plan for undersøkelser for Buskerud i 2019 (se vedlegg i dette dokumentet). Mulig prøvetaking i Vestfold i h.t. plan fra Fylkesmannen i Vestfold og Telemark (se vedlegg i dette dokumentet).
3. Oppdatering av kunnskapsgrunnlag og tiltaksstatus med utgangspunkt i vann-nett
4. Bistå kommunene i saker som kan påvirke vannmiljøet
5. Følge gyrofriprosjektet
6. Bistå kommunene i revisjoner av vassdragskonsesjoner
  - Uvdalsvassdraget, Nore og Uvdal
Planen er at NVE skal starte arbeidet med sin innstilling i løpet av denne vinteren
  - Mykstufoss, Rollag
Omgjøringssak. NVE skal utarbeide omgjøringsdokument.
  - Djupedal, Rollag og Pikerfoss, Kongsberg og Flesberg. Se notat vedlagt sist i dette dokumentet.
7. Følge opp engasjementet fra frivillige organisasjoner for forvaltning av Lågen og sideelver
8. Forberede politisk sak om evt. videreføring av Grønn dal-samarbeidet i de seks kommunene. Gjeldende vedtak går ut 2019.

Overvåking 2019

1. Koordinere kommunens prøvetaking på de faste stasjonene i Lågen.

Prøvetaking på stasjoner nevnt under på tirsdager i h.t. prøvetakingsplan utarbeidet av Kongsberg kommune (neste side).

Vannområde Numedal				
Prøvepunkt	Vannlokalitetskode	I regi av	Frekvens	Parametervalg 2011
Bjønno	015-28530	Nore og Uvdal kommune/Den Grønne Dale	Alle parametre 4 ganger/år	E.coli
Grøneflata	015-28531	Nore og Uvdal kommune/Den Grønne Dale		Total fosfor
Fønnebøfjorden	015-28532	Nore og Uvdal kommune/Den Grønne Dale		Total nitrogen
Tunhovdfjorden	015-28954	Nore og Uvdal kommune/Den Grønne Dale		Turbiditet
Kraviksfjorden	015-28533	Nore og Uvdal kommune/Den Grønne Dale		Kjemisk oksygen forbruk
				pH
				Kalsium
				Fargetall
Ødegården	015-28526	Rollag kommune/Den Grønne Dalen	Alle parametre 6 ganger/år, kun E.coli 3 ganger/år	E.coli
Fossan	015-28527	Rollag kommune/Den Grønne Dalen		Total fosfor
Lampeland	015-28534	Flesberg kommune/Den Grønne Dalen		Total nitrogen
Svene	015-28535	Flesberg kommune/Den Grønne Dalen		Turbiditet
Pikerfoss	015-28202	Kongsberg kommune/Den Grønne Dalen		Kjemisk oksygen forbruk
Oppstøms Sellikdalen	015-28528	Kongsberg kommune/Den Grønne Dalen		pH
Nedstrøms Sellikdalen	015-28529	Kongsberg kommune/Den Grønne Dalen		Kalsium
Skollenborg	015-28536	Kongsberg kommune/Den Grønne Dalen		Fargetall
Hvittingfoss	015-28537	Kongsberg kommune/Den Grønne Dalen		
Brufoss	015-28488	Lardal kommune/Den Grønne Dalen		
Gåserud bru	015-28490	Lardal kommune/Den Grønne Dalen		
Holmsfoss	015-28510	Larvik kommune/Den Grønne Dalen		Begroingsalger (for alle prøvepunkter 1)
Bommestad	015-28511	Larvik kommune/Den Grønne Dalen		
Gloppe bru	015-28489	Larvik kommune/Den Grønne Dalen		

Parameterne som skal måles er som beskrevet over for uten at parameteren kjemisk oksygenforbruk er unødvendig og at i stedet TOC og ortofosfat (biotilgjengelig fosfat) måles.

Plan for vannundersøkelser i Buskerud 2019

Vi har tatt utgangspunkt i vannforekomster i moderat tilstand for problemkartlegging.

2. Vannprøver i Buskerud 2019

VannforekomstID	Vannforekomstnavn	Kommunenavn	Antatt påvirkning	Måle	Antall prøvepunkter	Totalt antall prøver	Pris pr prøve	Kostnad
015-1142-R	Korstjernbekken	Kongsberg	Sur nedbør	pH, ANC	1	4	1000	4000
015-1144-R	Korstjernbekken bekkefelt	Kongsberg	Sur nedbør	pH, ANC	1	4	1000	4000
015-1173-R	Beinsvatnet bekkefelt	Flesberg	Næringssalter fra hyttefelt	pH, ANC, næringssalter, bakterier	1	4	4000	16000
015-1345-R	Dalselva bekkefelt	Kongsberg	Næringssalter fra spredte avløp og landbruk	pH, ANC, næringssalter, bakterier	3	12	4000	48000
015-1349-R	Skrim bekkefelt sør	Kongsberg	Sur nedbør, (og hyttefelt)	pH, ANC, næringssalter, bakterier	1	4	4000	16000
015-6331-L	Holmevatnet	Sauherad	Sur nedbør	pH, ANC	1	4	1000	4000
015-17838-L	Rødbergdammen	Nore og Uvdal	Ingen vannprøver	pH, ANC, næringssalter, bakterier	1	4	4000	16000

015-1194-R	Numedalslågen fra Skollenborg til Hvittingfoss bekkefelt vest	Kongsberg	Næringssalter fra spredte avløp og landbruk. Stort bekkefelt med mange bekker.	næringssalter, bakterier	6	24	3000	72000
------------	---	-----------	--	--------------------------	---	----	------	-------

180000

3. Zooplankton og bunndyr

015-6331-L	Holmevatnet	Sauherad	Sur nedbør	pH, ANC			30000	
------------	-------------	----------	------------	---------	--	--	-------	--

30000

4. Prøvefiske med garn

015-17838-L	Rødbergdammen	Nore og Uvdal	Bør være SMVF. Faglig vurdert til moderat av FK ut fra fisk.	Zooplankton og klorofyll			20000	
-------------	---------------	---------------	--	--------------------------	--	--	--------------	--

5. Kartlegging av elvemusling med ROV opp for Hvittingfoss

Tilbud fra Norconsult. Total kostnad kr 235. 000, hvorav egeninnsats 65.000.

6. El-fiske

Medåe i Rollag. Jondalselva, Spitenbekken, Sellikbekken + andre sideelver i Kongsberg i samarbeid KJFF

7. Påvekstalger i regi av Rambøl.

Kostand 140.000

Vannområde	Navn	Påvekstalger
Numedalslågen	Utløp av Lortetjønn (imingfjell)	1
	Bjønno	1
	Søråe	1
	Storåe	1
	Prestmoen- elv pumpehus	1
	Bjorsåte, elv fra fulsås	1
	Risteigen bekk	1
	Medåe nederst	1
	Rostadelva	1
	Gardarelva	1
	Høymyrselva	1
	Gjuva	1
	Lyngdalselva nedre	1
	Jondalselva	1
	Kobberbergselva	1
	Kjørstadelva	1
	Stølelva	1
	Dørsjøelva	1
	Mosebekk (Øyenlågen)	1
	Såtvedtbekken (Lande)	1
	20	

Overvåkingsplan Vestfold

8. Kartlegge effekt av tiltaket steinsetting av Skorgeelva ved Goksjø

Spesielt mulig etablering av elvemusling, men også andre forhold

9. Overvåking som gjennomføres av Fylkesmannen i Vestfold og Telemark, men hvor vi kanskje må stå for prøvetakingen

Vannområde	Vanntype	Navn	Vannmiljø id-prøve	Fysisk/ kjemisk	Bunndyr	Påvekstalger	Plantep plankton	Miljøgifter i vann
Numedalslågen	Innsjø	Goksjø	015-38224	5			5	
		Askjemvannet	015-38228	5			5	
		Korvika		6			2	
	Elv/ bekk	Herlandselva	015-64269	4				4
		Breivann bekkefelt (hyttepåvirkning)		4				
		Vergedalsbekken (forsuring)		4				
		Hvarnesdalen		4				
		Gylnabekken	015-64263	4				
		Nordkvelmoen bekkefelt	015-471-R	8				4
		Rimstadelva	015-64264	4	1			
		Neselva	015-64261	4	1			
		Møllerstubeekken nds.	015-82821	4	1			
		Storelva - Goksjø	015-81367	4				
		Kjæråselva - Goksjø (SAS)	015-81368	4				
		Kolkinnbekken - Goksjø (SAS)	015-81369	4			1	
		Sprena - Goksjø (SAS)	015-42804	4				
		Vesleelva - Goksjø (SAS)	015-81370	4				
	Solbergbekken - Goksjø (SAS)	015-81371	4					
SUM (ink SAS)			18	80	3	1	12	8

Notat angående reguleringene i Djupedal og Pikerfoss.

I vannområdet har vi tatt opp til diskusjon hvorvidt kommunene skal og kan kreve revisjon reguleringene i Djupedal og Pikerfoss og har da foreslått dette som et av tiltakene i arbeidsplanen for 2019. Vi har prøvd å sette oss mer inn i formalitetene rundt dette og som framstår som noe uoversiktlige og redegjør for foreløpig status for dette her.

Mye tyder på at reguleringene i Djupedal og Pikerfoss med terskeldammer og liten restvannføring har negative konsekvenser på ørretproduksjonen i Numedalslågen. I dag viser undersøkelser at ørret er nesten fraværende på strekningen. Tidligere var området kjent for å ha et godt ørretfiske. Terskeldammer som kompenserende tiltak gir mer stillestående vann som favoriserer abbor og gjedde på bekostning av ørret. I tillegg vil terskeldammen effektivt hindre ny tilførsel av egnet gytesubstrat på stekningen nedenfor etter at grusen skulles bort ved storflom. Det kan også være at dammene hindrer gytevandring. I f.eks. Gudbrandsdalslågen og Glomma gjennomfører ørreten lange gytevandringer oppover i vassdraget.

Ørret kan leve sammen med de andre fiskeartene gitt at det er tilstrekkelig med habitat som favoriserer ørret. D.v.s. strekninger med tilstrekkelig strømhastighet og variasjon i skjul tilpasset ørretens ulike livsstadier. Fiske etter ørret i Lågen hadde tidligere en vesentlig utbredelse og representerte således en stor samfunnsmessig rekreasjonsverdi. Det er nå et betydelig lokalt engasjement for å bedre vilkårene for ørret på strekningen Kongsberg - Veggli.

Det er slik at alle representanter for allmenne interesser kan kreve revisjon, men det er mest vanlig at det er kommunen(e) som står for revisjonskravet. For å vinne fram, er det en fordel at kravet kommer fra kommunene, at kravene er godt forankret i etterprøvbare kunnskap og ikke minst de formelle forutsetningene for behandling av konsesjonsrevisjon er til stede.

Det er for tiden kapasitetsutfordringer hos NVE som behandler revisjonssakene, da de har flere hundre saker som skal behandles innen 2022. Det er derfor gjennomført en prioritering hvilke konsesjoner som skal komme først i køen. Dette kommer for det første til uttrykk i rapporten [Vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022](#). Her er Pikerfoss listet opp som reviderbar i perioden, men ikke gitt prioritet.

Videre har man på nasjonalt nivå gjort en ytterligere prioritering av revisjoner i [godkjenningen av gjeldende forvaltningsplan for vann fra Miljødirektoratet av 4/7-16](#), i vedlegg 2. I planen for Numedalslågen planperioden 2016-2021, ble det i utgangspunktet vedtatt tiltaket «revisjon av konsesjon for reguleringen i Djupedal» med særlig fokus på minstevannføring. Dette tiltaket ble imidlertid avvist i den nasjonale godkjenningen, med [merknad om at revisjonsadgangen er satt til først etter juni 2022](#).

For Pikerfoss ble det ikke vedtatt tiltak i gjeldende plan, da miljømålet «godt økologisk potensiale» ble vurdert å være nådd. Pikerfoss kom derfor verken med i listen over konsesjoner som skulle prioriteres for revisjon (vedlegg 2) eller gis pålegg av standard naturforvaltningsvilkår (vedlegg 3) i [godkjenningsbrevet fra Miljødirektoratet](#). Det at reguleringskonsesjonen ikke er listet opp i vedleggene, utelukker imidlertid ikke at konsesjonen kan revideres eller at det kan pålegges naturforvaltningsvilkår. Konsesjonsvilkårene hjemler at regulanten (GLITRE) kan pålegges både praktiske tiltak som fiskeutsetting og uttynningsfiske, samt finansiering av nødvendige undersøkelser. Det vilkårene ikke gir hjemmel til foreløpig, er pålegg om biotoptiltak. Dette vil kunne komme ved

innføring av standard vilkår eller ved fornyet konsesjonsbehandling. Ellers er det er installert et minikraftverk i Djupedal som slipper 1 m³/sek (fastsatt av Industridepartementet i sin tid). Også i Pikerfoss er det avsatt plass til minikraftverk, men Regulanten fant ikke dette økonomisk lønnsomt.

Første tiltak:

Ta initiativ til møte med regulant (Glitre og Numedalslågen brukseierforening - NLB), NVE, kommunene, Fylkesmann, Jeger og fisk med følgende tema:

- Status for ørret og mulige årsaker til redusert ørretproduksjon (jeger og fisk)
- Hva gjøres i dag i regi av regulant og hvilke tiltak kan være aktuelle å få til på frivillig basis
- Hvilke formelle muligheter foreligger for å pålegge tiltak med utgangspunkt i konsesjonene for Djupedal og Pikerfoss (mulighet for revisjon av konsesjonsvilkår og pålegg av naturforvaltningsvilkår)

Momenter Djupedal:

- I dag er det for vannforekomsten satt mindre strenge miljømål (sterkt modifisert vannforekomst (SMVF) -moderat tilstand). Dette må etter §10 i vannforskriften, tas opp til vurdering før neste planperiode.
- Tiltaket «Revisjon av konsesjonsvilkår» må vurderes vedtatt for neste planperiode.
- Følge opp status for følgende tiltak slik det er gjengitt i vann-nett:
«i vedtak om fastsettelse av utsettingspålegg av 30.5.2013 sak nr 2013/847 står det følgende om biotopiltak: Som et ledd i å styrke naturlig rekruttering av ørret i Numedalslågen i Rollag og Flesberg forutsettes det at regulanten lager planer for biotopiltak på strekningene fra Veggli til Svene. Det gjelder både i utløpskanalene ved Mykstu og Djupdal, samt strekningene Veggli - Kongsjorden og fra Djupdalsdammen til utløp Djupdal kraftstasjon. Utforming og gjennomføring av biotopplaner vil følge vanlig saksgang for inngrep i vassdrag i forhold til vannressursloven og laks og innlandsfiskeloven.»

Momenter Pikerfoss

- Gå i dialog med Glitre for om mulig å få til frivillige tiltak
I plan for neste planperiode 2021-2027:
- Vurdere om miljømålet godt økologisk potensiale på strekningen faktisk er nådd, evt justere økologisk status ned
- Tiltaket «Revisjon av konsesjonsvilkår» må vurderes vedtatt for neste planperiode